

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Departament **R**ynku **P**racy

ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE W 2008 ROKU

(część I diagnostyczna)

Warszawa, lipiec 2009 r.

Opracowanie:
Stanowisko do Spraw Analiz i Statystyki

Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie
danych statystycznych w druku dozwolone
wyłącznie z podaniem źródła.

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
ul. Tamka 1
00-349 Warszawa

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. BEZROBOCIE WEDŁUG GRUP ZAWODOWYCH.....	5
2. OFERTY WG GRUP ZAWODOWYCH.....	9
3. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE.....	12
3.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o deficyt / nadwyżkę podaży siły roboczej	12
3.2. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o wskaźnik deficytu / nadwyżki.....	16
4. BEZROBOCIE WG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI.....	19
5. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE WEDŁUG WOJEWÓDZTW.....	21
PODSUMOWNIE	38
TABLICA 1. NAPŁYW BEZROBOTNYCH I OFERT PRACY ORAZ WSKAŹNIK INTENSYWNOŚCI DEFICYTU / NADWYŻKI W 2008 ROKU, LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH W KOŃCU 2008 R. WEDŁUG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI W UKŁADZIE ALFABETYCZNYM.....	43

WSTĘP

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. nr 69 z 2008 r., poz. 415, art. 8, ust.1 pkt 3 i art.9, ust.1 pkt 9) opracowywanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

W celu ujednoczenia zasad prowadzenia monitoringu, w Departamencie Rynku Pracy zostały opracowane zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, określające m.in. zakres sporządzania półrocznych i rocznych raportów powiatowych, wojewódzkich i raportu krajowego.

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup lub zawodów i specjalności zgodnymi z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2004r., nr 265, poz. 2644, z późn. zm.).

Analizą objęto grupy wielkie (kod 1-cyfrowy) i zawody (kod 6-cyfrowy). Należy jednocześnie nadmienić, że opracowywane dotychczas raporty o zawodach deficytowych i nadwyżkowych wskazują, że bardzo często wśród osób bezrobotnych oraz ofert pracy w kategorii zawodów wyróżniali się tzw. "pozostali". Wynika to z faktu, że pracodawcy zgłaszając oferty pracy do urzędu pracy często nie są w stanie przyporządkować zakresu obowiązków poszukiwanego pracownika do konkretnego zawodu i wskazują na kategorię „pozostali”. Tym samym informacja o ofertach pracy w zestawieniu z informacją o osobach bezrobotnych, w postaci wskaźnika deficytu wskazywała przede wszystkim na kategorię „pozostali”, w których pojawiały się oferty pracy, lecz nie figurowały pod tym zawodem osoby bezrobotne.

W tablicach zamieszczonych w tekście, przedstawiających ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych według wskaźnika intensywności, nie uwzględniono przypadków, gdy w 2008 r. nie zgłoszono ofert pracy lub niezarejestrowano bezrobotnych.

1. Bezrobocie według grup zawodowych

Integralną częścią sprawozdawczości o rynku pracy jest statystyka bezrobotnych według zawodów i specjalności.

W końcu 2008 roku wśród 1473752 zarejestrowanych bezrobotnych 1175652 osoby posiadały zawód (specjalność) i stanowiły one 79,8% ogółu bezrobotnych.

W porównaniu do stanu z końca 2007 roku wśród bezrobotnych posiadających zawód odnotowano spadek o 239913 osób (o 16,9%). Względny spadek był zatem silniejszy niż odnotowany w analogicznym okresie wśród całej populacji bezrobotnych (15,6%).

Populacja bezrobotnych nie posiadających zawodu, tzw. "grupa bez zawodu" spadła z 331008 osób (stan w końcu 2007 r.) do 298100 osób (stan w końcu 2008 r.) czyli o 32908 osób (o 9,9%).

Bezrobotni bez zawodu stanowili w końcu 2008 r. 20,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (w końcu 2007 r. – 19,0%).

Według klasyfikacji zawodów i specjalności najbardziej zagregowany poziom obejmuje 10 wielkich grup zawodowych. W 2008 roku w urzędach pracy zarejestrowało się 2476583 bezrobotnych wobec 2491242 osób w 2007 roku (spadek o 14659 osób, tj. o 0,6%).

Na podstawie danych przedstawionych w tabeli 1 można zauważyć, że w 2008 roku, w porównaniu do roku 2007, spadek liczby rejestrujących się bezrobotnych odnotowano w prawie wszystkich grupach zawodowych i oscylował on w przedziale od 8,2% do 0,8%.

Najsilniejszy względny spadek napływu odnotowano w grupie technicy i inny średni personel (o 8,2% tj. o 33,8 tys. osób).

Poza w/w grupą istotny względny spadek miał miejsce w wielkiej grupie siły zbrojne (o 5,9% tj. o 0,1 tys. osób) oraz w grupie rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (o 4,9% tj. o 2,3 tys. osób).

Wzrost napływu odnotowano wśród osób nie posiadających zawodu – o 9,6% czyli o 52,3 tys. osób oraz w zawodach należących do grup: operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń o 2,6% (o 2,4 tys. osób) oraz specjaliści – o 0,8 % (o 2,0 tys. osób).

Kształtowanie się napływu wg wielkich grup zawodowych w latach 2007 i 2008 roku ilustruje tabela 1.

Tabela 1. Napływ bezrobotnych według wielkich grup zawodowych w latach 2007-2008

Wyszczególnienie	Napływ w 2007 r.	Napływ w 2008 r.	wzrost/spadek (-) w 2008 r. w porównaniu do 2007 r.	
	w liczbach bezwzględnych			w %
Ogółem	2 491 242	2 476 583	- 14 659	-0,6
z tego:				
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	9 271	9 194	-77	-0,8
Specjaliści	247 797	249 800	2 003	0,8
Technicy i inny średni personel	411 296	377 518	-33 778	-8,2
Pracownicy biurowi	83 621	80 148	-3 473	-4,2
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	282 593	275 833	-6 760	-2,4
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	46 698	44 423	-2 275	-4,9
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	567 016	544 926	-22 090	-3,9
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	94 033	96 479	2 446	2,6
Pracownicy przy pracach prostych	201 402	198 598	-2 804	-1,4
Siły zbrojne	1 806	1 699	-107	-5,9
Bez zawodu	545 709	597 965	52 256	9,6

Źródło: Załącznik 3 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

Z kolei biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych bezrobotnych wg stanu w końcu porównywanego okresu (2007 – 2008) spadek tej liczby odnotowano we wszystkich wielkich grupach zawodów, przy czym najsilniejszy w takich grupach, jak:

- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy – o 24,2% (tj. o 12,4 tys. osób);
- siły zbrojne – o 10,7% (tj. o 0,1 tys. osób);
- pracownicy biurowi – o 22,0% (tj. o 15,6 tys. osób);
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – o 21,4% (tj. o 50,8 tys. osób);
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – o 16,7% (tj. o 69,8 tys. osób).

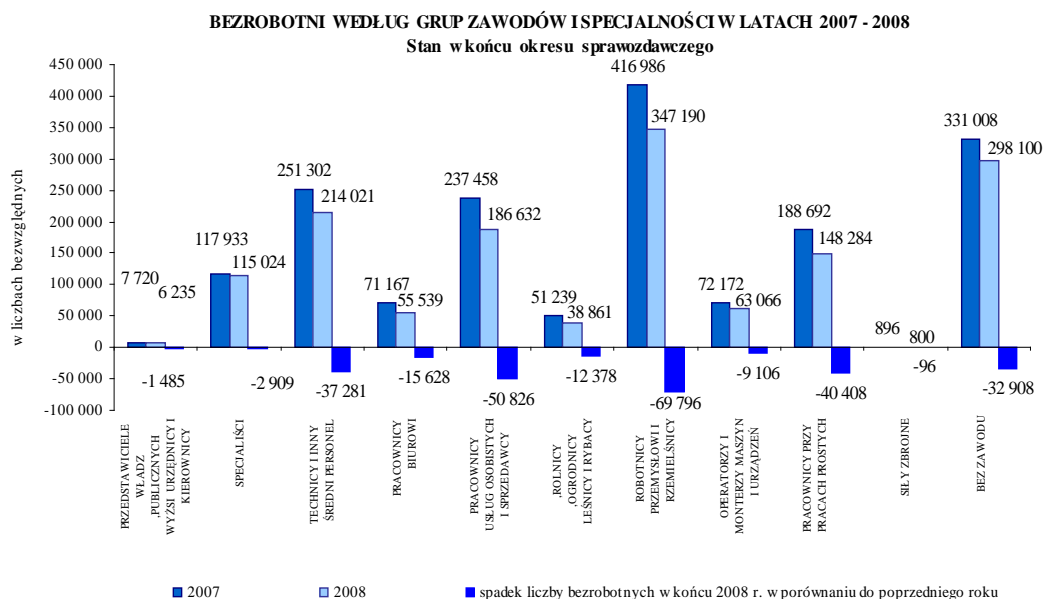
Do wysokiego spadku liczby bezrobotnych w grupie rolników, ogrodników, leśników i rybaków przyczynił się wysoki spadek napływu bezrobotnych posiadających zawody zaliczane do omawianej grupy, przy znacznie niższym niż w kraju spadku ofert pracy.

Najniższy względny spadek w porównywanym okresie liczby pozostających w ewidencji bezrobotnych odnotowano w grupie wielkiej specjalności (o 2,5% tj. o 2,9 tys. osób), charakteryzującej się jednocześnie nieznacznym wzrostem napływu do bezrobocia (o 0,8% czyli o 2,0 tys. osób).

Tabela 2. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg wielkich grup zawodowych

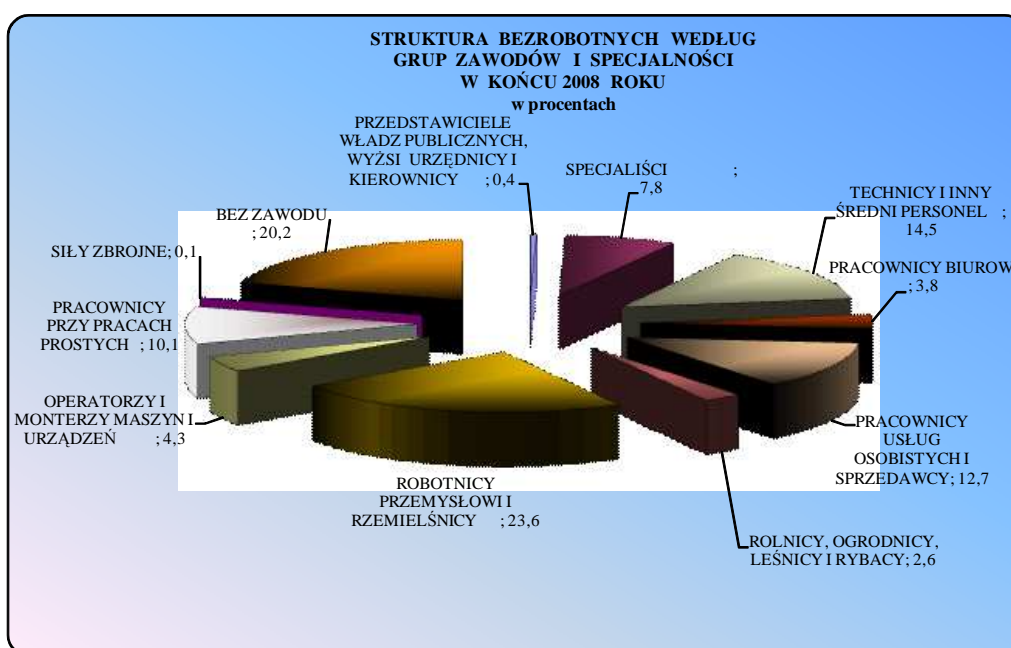
Grupy zawodowe	Liczba bezrobotnych wg stanu w końcu:		wzrost/spadek (-) w 2008 r. w porównaniu do 2007 r.	
	2007	2008		
	w liczbach bezwzględnych			w %
Ogółem	1 746 573	1 473 752	-272 821	-15,6
z tego:				
Przedstawiciele władz publicznych wyżsi urzędnicy i kierownicy	7 720	6 235	-1485	-19,2
Specjaliści	117 933	115 024	-2 909	-2,5
Technicy i inny średni personel	251 302	214 021	-37 281	-14,8
Pracownicy biurowi	71 167	55 539	-15 628	-22,0
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	237 458	186 632	-50 826	-21,4
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	51 239	38 861	-12 378	-24,2
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	416 986	347 190	-69 796	-16,7
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	72 172	63 066	-9 106	-12,6
Pracownicy przy pracach prostych	188 692	148 284	-40 408	-21,4
Siły zbrojne	896	800	-96	-10,7
Bez zawodu	331 008	298 100	-32 908	-9,9

Źródło: Załącznik 3 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS -01

Co czwarty bezrobotny zarejestrowany w urzędzie pracy w końcu 2008 roku był osobą poprzednio pracującą i pozostającą bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się (386 502 osoby).

Można zauważyć, że zarówno w strukturze bezrobocia rejestrowanego ogółem, jak i w strukturze bezrobocia wśród osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy, pewne grupy wielkie charakteryzują się wysokim udziałem. W końcu 2008 r. co czwarty bezrobotny posiadał zawód z grupy robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, 14,5% z grupy techników, a 12,7% z grupy pracowników usług osobistych i sprzedawców.

W grupie poprzednio pracujących, pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się 26,8% posiadało zawody zaliczane do grupy robotników przemysłowych i rzemieślników, 16,2% do grupy pracowników usług osobistych i sprzedawców, a 15,1% do pracowników przy pracach prostych.

Najwyższe odsetki długotrwale bezrobotnych poprzednio pracujących w ogólnej liczbie zarejestrowanych w danej grupie odnotowano w końcu 2008 r. w grupie pracowników przy pracach prostych (39,3%), pracowników biurowych (37,5%) oraz przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników (36,1%). W pozostałych grupach najniższy był udział poprzednio pracujących pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się w grupie siły zbrojne (13,5%) oraz w grupie specjalistów (18,2%).

Tabela 3. Bezrobotni poprzednio pracujący, pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy wg wielkich grup zawodów w końcu 2008 roku

Grupy zawodowe	Bezrobotni poprzednio pracujący, pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy		
	w liczbach bezwzględnych	w %	udział % do bezrobotnych ogółem i w danej grupie
Ogółem	386 502	100,0	26,2
z tego:			
Przedstawiciele władz publicznych wyżsi urzędnicy i kierownicy	2 252	0,6	36,1
Specjaliści	20 908	5,4	18,2
Technicy i inny średni personel	50 898	13,2	23,8
Pracownicy biurowi	20 835	5,4	37,5
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	62 637	16,2	33,6
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	13 286	3,4	34,2
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	103 448	26,8	29,8
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	20 047	5,2	31,8
Pracownicy przy pracach prostych	58 266	15,1	39,3
Siły zbrojne	108	0,0	13,5
Bez zawodu	33 817	8,7	11,3

Źródło: Załącznik nr 3 do sprawozdania o rynku pracy MPIPS-01

Należy zauważyć, że w grupie bez zawodu zaledwie 11,3% bezrobotnych poprzednio pracowało i pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się.

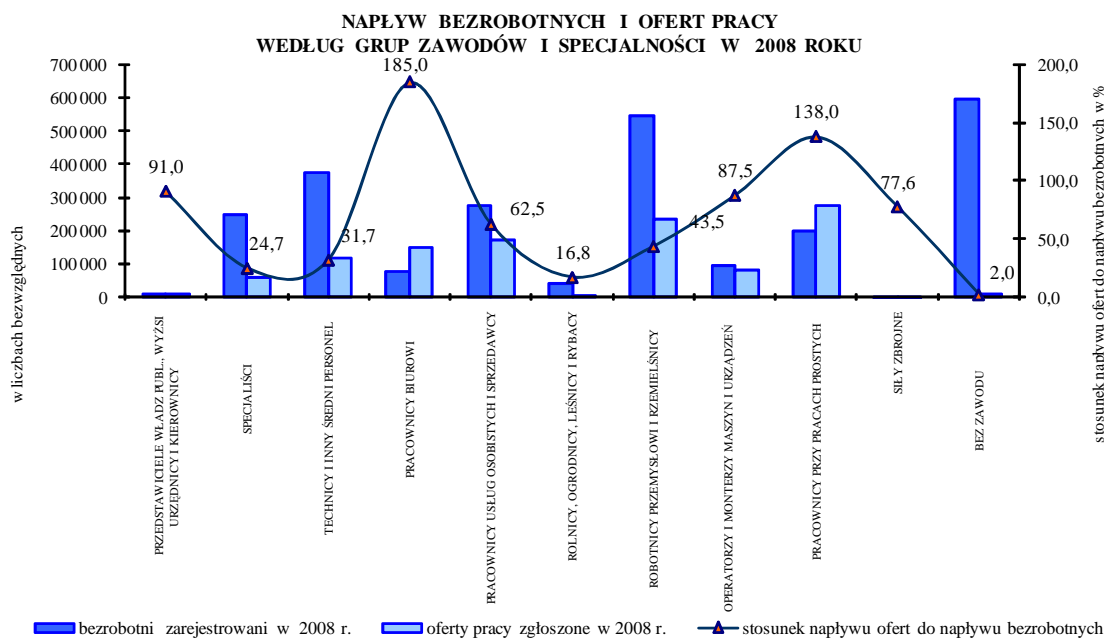
2. Oferty wg grup zawodowych

W całym 2008 roku do urzędów pracy zgłoszono 1126532 oferty pracy tj. o 98931 ofert mniej niż przed rokiem (spadek o 8,1%).

Struktura pozyskanych ofert pracy według poszukiwanych kwalifikacji zawodowych wskazuje, że największe zapotrzebowanie pracodawców dotyczy pracowników posiadających kwalifikacje należące do grupy wielkiej „pracownicy przy pracach prostych” (24,3% ogółu zgłoszonych ofert pracy w 2008 roku) i do grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (21,0% ofert). Często pracodawcy zgłaszali propozycje pracy dla przedstawicieli grup:

- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (15,3%);
- pracownicy biurowi (13,2%);
- technicy i inny średni personel (10,6%).

Porównanie liczby ofert pracy pozyskanych przez urzędy pracy w 2007 i 2008 roku wskazuje, że największy względny (procentowy) spadek dotyczył propozycji zatrudnienia dla bezrobotnych z grupy wielkiej „operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” – o 20,4% oraz grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” – o 10,9%.

Znaczny względny spadek miał również miejsce wśród osób bez zawodu – o 18,5% (o 2,7 tys. ofert).

Liczba ofert pracy dla grupy siły zbrojne zwiększyła się niemal 2-krotnie z 683 ofert w 2007 r. do 1318 w 2008 r. Wzrost liczby ofert odnotowano również w grupie wielkiej „Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy” - o 10,2% (o 0,8 tys. ofert).

Zestawienie informacji o zmianach liczby osób bezrobotnych w wielkich grupach zawodowych z informacjami o zmianach liczby ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców dla przedstawicieli tych grup wskazuje, że:

- ❖ w grupach, w których odnotowano jedne z najsilniejszych spadków liczby bezrobotnych, tj. „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” czy „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” wprawdzie zmniejszyła się liczba ofert pracy ale spadek był znacznie niższy niż ogółem w kraju i wyniósł odpowiednio 1,1% i 2,5%, przy spadku liczby zgłoszonych ofert w kraju o 8,1%

- ❖ największe zapotrzebowanie ze strony pracodawców zanotowano na pracowników rekrutujących się z grupy „pracownicy przy pracach prostych”, jednak również w tej grupie liczba ofert pracy zmniejszyła się – spadek wyniósł 9,9%. Mimo to, przy nieznacznym spadku napływu bezrobotnych, poziom bezrobocia w tej grupie zmniejszył się o 21,4%.

**Tabela 4. Oferty pracy według wielkich grup zawodów
zgłoszone w latach 2007 - 2008**

Grupy zawodowe	Liczba zgłoszonych ofert pracy		wzrost/spadek (-) w 2008 r. w porównaniu do 2007 r.	
	2007	2008	w liczbach bezwzgl.	w %
Ogółem	1 225 463	1 126 532	-98 931	-8,1
z tego:				
Przedstawiciele władz publicznych wyżsi urzędnicy i kierownicy	7 595	8 368	773	10,2
Specjaliści	62 034	61 781	-253	-0,4
Technicy i inny średni personel	122 122	119 799	-2 323	-1,9
Pracownicy biurowi	158 318	148 248	-10 070	-6,4
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	176 925	172 472	-4 453	-2,5
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7 533	7 452	-81	-1,1
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	265 640	236 813	-28 827	-10,9
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	106 028	84 379	-21 649	-20,4
Pracownicy przy pracach prostych	304 089	274 081	-30 008	-9,9
Siły zbrojne	683	1 318	635	93,0
Bez zawodu	14 496	11 821	2 675	-18,5

Źródło: Załącznik nr 3 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

3. Zawody deficytowe i nadwyżkowe

3.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o deficyt / nadwyżkę podaży siły roboczej

Poprzez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Poprzez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Do obliczenia deficytu (nadwyżki) podaży siły roboczej w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$N_i^k = B_i^k - O_i^k$$

gdzie:

B to liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w danym roku,

O to liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w danym roku,

W skali kraju porównanie liczby zgłoszonych ofert z liczbą zarejestrowanych bezrobotnych wskazuje na istnienie nadwyżki siły roboczej, przy czym sytuacja wykazuje duże zróżnicowanie zarówno terytorialne, jak i ze względu na zawody. W latach 2005-2007 rozpiętość pomiędzy liczbą rejestrujących się w danym roku bezrobotnych a liczbą ofert pracy malała. W 2008 roku ze względu na spadek zgłoszonych do urzędów pracy ofert rozpiętość zwiększyła się.

W 2008 roku (w oparciu o załącznik 3 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01) wyłoniono 586 zawodów deficytowych, wśród nich 52 przybrało wartość MAX, co oznacza, że w danym zawodzie zgłoszono oferty pracy, a nie zarejestrowano bezrobotnych (kod 6 cyfrowy).

Podobnie, jak w latach 2005 – 2007, również w 2008 roku zdecydowanie na 3 pierwszych miejscach pod względem poziomu deficytu siły roboczej uplasowały się takie zawody, jak: robotnik gospodarczy, pracownik biurowy i pracownik administracyjny.

Ranking 30 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu czyli przewadze liczby zgłoszonych ofert nad liczbą bezrobotnych, prezentuje tabela 5.

Tabela 5. Ranking 30 zawodów wg deficytu podaży siły roboczej w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik deficytu podaży siły roboczej
914103	Robotnik gospodarczy	-77 852
419101	Pracownik biurowy	-53 634
343101	Pracownik administracyjny	-18 570
421102	Kasjer handlowy	-7 125
932190	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	-6 706
515902	Pracownik ochrony mienia i osób	-6 367
931301	Robotnik budowlany	-6 269
721401	Monter kadłubów okrętowych	-5 714
913204	Pomoc kuchenna	-5 517
832302	Kierowca samochodu ciężarowego	-4 882
413103	Magazynier	-4 801
721202	Spawacz ręczny gazowy	-4 512
341504	Telemarketer	-4 289
721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	-4 275
913207	Sprzątaczką	-4 050
712204	Zbrojarz	-3 751
721290	Pozostali spawacze i pokrewni	-3 535
411101	Sekretarka	-3 256
341503	Przedstawiciel handlowy (przedstawiciel regionalny)	-3 028
513102	Opiekunka dziecięca	-2 984
712401	Brukarz	-2 688
514990	Pozostali pracownicy usług gdzie indziej niesklasyfikowani	-2 670
713302	Tynkarz	-2 420
811102	Operator koparek i zwałowarek	-2 262
832201	Kierowca autobusu	-2 137
832201	Kierowca ciągnika siodłowego	-2 130
348202	Bibliotekarz	-2 095
913203	Pokojowa (w hotelu)	-2 095
829190	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	-1 995
235908	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	-1 917

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

Na marginesie należy zauważyć, że w większości przypadków praca w zawodach pracownik administracyjny czy pracownik biurowy wiąże się z ofertami stażu bądź przygotowania zawodowego, a więc ofertami pracy subsydiowanej. Może być to powodem dla którego zawody te znalazły się w grupie deficytowych.

W tabeli 6 zamieszczono ranking 30 zawodów o najwyższym poziomie wskaźnika nadwyżki podaży siły roboczej w 2008 roku.

Tabela 6. Ranking 30 zawodów wg wskaźnika nadwyżki podaży siły roboczej /przewaga bezrobotnych nad ofertami/ w 2008 roku.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik nadwyżki podaży siły roboczej
522107	Sprzedawca	63 121
341902	Asystent ekonomiczny	62 401
311502	Technik mechanik	41 416
722204	Ślusarz	39 778
743304	Krawiec	33 727
241102	Ekonomista	27 098
512201	Kucharz	23 301
723105	Mechanik samochodów osobowych	22 313
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	19 722
712102	Murarz	19 528
321208	Technik rolnik	17 173
244104	Pedagog	16 555
311204	Technik budownictwa	16 480
341501	Handlowiec	15 448
741203	Piekarz	15 064
932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	13 081
741201	Cukiernik	13 043
512202	Kucharz małej gastronomii	12 924
247901	Specjalista administracji publicznej	12 215
722304	Tokarz	12 211
742204	Stolarz	10 879
311401	Technik elektronik	10 427
514102	Fryzjer	10 086
723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	9 904
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	9 486
723306	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	9 301
311302	Technik elektryk	9 077
743604	Szwaczka	9 033
311913	Technik technologii odzieży	8 900
723106	Mechanik pojazdów samochodowych	8 808

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

Pod względem poziomu wskaźnika nadwyżki podaży siły roboczej zdecydowanie na pierwszych miejscach (niezmiennie na przestrzeni omawianych 4 lat) plasują się zawody: sprzedawcy, asystenta ekonomicznego i technika mechanika.

W porównaniu do lat poprzednich zmniejsza się nadwyżka podaży siły roboczej m.in. w takich zawodach jak: asystent ekonomiczny, technik mechanik, ekonomista, kucharz, mechanik samochodów osobowych, technik żywienia, murarz, technik budownictwa, piekarz, cukiernik, fryzjer, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, technik elektryk, technik technologii odzieży.

Z wymienionej listy zawodów zbliżony pozostaje poziom nadwyżki m.in. wśród specjalistów administracji publicznej, czy rolników produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Analizując kształtowanie się poziomu wskaźnika nadwyżki podaży siły roboczej w 2008 roku należy zauważyć, że gros wymienionych w rankingu zawodów utrzymuje się w omawianym okresie w grupie zawodów najbardziej nadwyżkowych, biorąc pod uwagę przewagę zarejestrowanych bezrobotnych nad ofertami pracy.

Niezmiennie od lat nadwyżkowy pozostaje zawód ekonomisty, chociaż równocześnie poziom nadwyżki systematycznie zmniejsza się. W grupie 30 najbardziej nadwyżkowych zawodów znalazł się również pedagog oraz specjalista administracji publicznej, co z pewnością wiąże się z faktem niedopasowania struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy. W przypadku pedagoga poziom nadwyżki z roku na rok wzrasta, a jeśli chodzi o specjalistę administracji publicznej utrzymuje się na podobnym poziomie w analizowanych latach. Z zawodów wymienionych w rankingu wzrasta nadwyżka kucharzy małej gastronomii.

Wśród zawodów, które na przestrzeni ostatnich 4 lat z nadwyżkowych stały się deficytowe i wymienione są w rankingu 30 najbardziej deficytowych wymienić można: pozostałych robotników przy pracach prostych w przemyśle, robotników budowlanych, pomoc kuchenną, kierowców samochodu ciężarowego, magazynierów, sprzątaczkę, sekretarki i opiekunki dziecięce.

3.2. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o wskaźnik intensywności deficytu / nadwyżki

Do obliczenia wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) w zawodzie k zastosowano wzór:

$$W_{n,l}^k = \frac{O_l^k}{\bar{B}_l^k}$$

gdzie:

O_l^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w danym roku,

$\bar{B}_l^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w danym roku.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

Zawodem o najwyższym poziomie wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku był zawód operator skanerów formowych – wskaźnik intensywności deficytu wyniósł 91,25. Warto zauważyć, że w latach 2006-2007 był to zawód nadwyżkowy. Ponadto należy zwrócić uwagę na znaczny deficyt odnotowany w takich zawodach, jak: urzędnik podatkowy – 31,50, choć jego deficytowość w porównaniu do 2007 roku spadła (z poziomu – 39,56), czy monter kadłubów okrętowych – 11,54 (zawód ten nie figurował w 30 najbardziej deficytowych zawodów w poprzednich latach).

Wśród zawodów, w których poziom deficytu wyraźnie wzrósł na przestrzeni ostatnich lat, wymienić należy również nauczycieli akademickich nauk medycznych, monterów kadłubów okrętowych, nauczycieli konsultantów, kurierów, organizatorów imprez sportowych, demonstratorów wyrobów, monterów rurociągów okrętowych, kierowców ciągnika siodłowego i doradców inwestycyjnych.

W 2008 roku wystąpiły 52 zawody (max deficytowe), w których zgłoszono oferty pracy, ale nie odnotowano napływu bezrobotnych. Na liście takich zawodów ok. 60% stanowią zawody z grupy specjalistów, wśród których wymienić należy lekarzy urologii, hematologii i neonatologii, chirurgii plastycznej, urzędników do spraw imigracji, twórców ludowych, notariuszy, lektorów języka hiszpańskiego czy lekarzy weterynarii. Należy zauważyć, że do zawodów maksymalnie deficytowych w wielu przypadkach zaliczone zostały zawody o znikomej ilości ofert pracy.

Tabela 7. Ranking 30 zawodów o najwyższym poziomie wskaźnika intensywności deficytu zawodów w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik Intensywności deficytu zawodów
734403	Operator skanerów formowych	91,25
815902	Operator urządzeń do produkcji katalizatorów	75,50
514490	Pozostali praktykujący niekonwencjonalne metody terapii	40,00
231109	Nauczyciel akademicki - nauki medyczne	36,00
344203	Urzędnik podatkowy	31,50
514990	Pozostali pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	29,71
121290	Pozostali zastępcy dyrektorów generalnych i prezesów	29,00
344290	Pozostali urzędnicy do spraw podatków	22,00
513390	Pozostali pracownicy domowej opieki osobistej	15,20
915108	Kolporter	14,38
313101	Asystent operatora obrazu	14,00
713390	Pozostali tynkarze i pokrewni	13,54
832301	Kierowca ciągnika siodłowego	13,24
712290	Pozostali betoniarze	12,53
714390	Pozostali robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni	12,27
721401	Monter kadłubów okrętowych*	11,54
235902	Nauczyciel konsultant	11,22
223132	Lekarz – medycyna pracy	11,00
515202	Strażnik w zakładzie dla nieletnich	10,31
313116	Realizator światła	10,00
414104	Kurier	9,28
345302	Funkcjonariusz służby penitencjarnej	8,93
713290	Pozostali posadzkarze i pokrewni	8,75
724206	Elektromonter okrętowy	8,65
345390	Pozostali funkcjonariusze Służby Więziennej	8,44
342903	Organizator imprez sportowych	8,20
232118	Nauczyciel przedmiotów zawodowych turystycznych	8,00
522103	Demonstrator wyrobów	7,88
713802	Monter rurociągów okrętowych	7,82
341102	Doradca inwestycyjny	7,81

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

W wymienionym rankingu istotna była liczba zawodów tzw. „pozostali...”, są to przypadki, w których pracodawcy zgłaszając ofertę mieli trudności ze wskazaniem konkretnego zawodu / specjalności. Znikoma pozostaje natomiast liczba bezrobotnych zarejestrowanych w tych zawodach i stąd ich deficytowość.

Tabela 8. Ranking 30 zawodów o najniższym poziomie wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
012101	Żołnierz zasadniczej służby wojskowej	0,0007
341903	Organizator agrobiznesu (zawód szkolny: Technik agrobiznesu)	0,0026
831206	Operator pociągowy	0,0026
311503	Technik mechanizacji rolnictwa	0,0028
244204	Politolog	0,0030
641101	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,0031
311916	Technik transportu kolejowego	0,0033
314303	Nawigator	0,0037
244303	Filolog – filologia polska	0,0041
311918	Technik włókiennik	0,0044
311907	Technik obuwnik	0,0051
829105	Operator urządzeń utylizacji surowców zwierzęcych	0,0053
321208	Technik rolnik	0,0056
827901	Operator urządzeń przemysłu tytoniowego	0,0061
212102	Matematyk	0,0065
321202	Technik architektury krajobrazu	0,0075
244302	Filolog – filologia obcojęzyczna	0,0077
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0080
834101	Flisak – retman	0,0080
743101	Przędzacz	0,0089
321313	Technik technologii żywności – przetwórstwo zbożowe	0,0096
341404	Organizator usług hotelarskich (zawód szkolny: Technik hotelarstwa)	0,0099
743306	Rękawicznik	0,0103
321304	Technik technologii żywności – produkcja piekarsko-ciastkarska	0,0105
311915	Technik technologii wyrobów skórzanych	0,0109
321204	Technik hodowca zwierząt	0,0109
211402	Geograf	0,0114
214705	Inżynier hutnik	0,0116
221101	Antropolog	0,0120
611101	Rolnik łąkarz	0,0120

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01

W 2008 roku w 165 zawodach wskaźnik intensywności nadwyżki był maksymalny co oznacza, że w zawodach tych nie zgłoszono ofert pracy. Wśród nich wymienić

należy kilka zawodów, w których równocześnie napływ bezrobotnych w 2008 r. przekraczał 100 osób, a mianowicie: filozofów, teologów, techników górnictwa podziemnego, bieliźniarzy, techników hutników oraz filologów- filologii klasycznej.

Ponadto w niemal 160 zawodach liczba ofert pracy była tak niska w stosunku do napływu bezrobotnych, że wskaźnik intensywności nadwyżki był niższy niż 0,05. Dotyczyło to między innymi asystentów ekonomicznych, techników mechaników, techników żywienia i gospodarstwa domowego, czy techników rolników.

4. Bezrobocie wg Polskiej Klasyfikacji Działalności

Uwzględniając sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności najwięcej ofert pracy zgłoszonych zostało w sekcjach, w których równocześnie zarejestrowanych jest najwięcej bezrobotnych, tj. w sekcji przetwórstwo przemysłowe (207,7 tys. ofert) oraz w sekcji handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz art. użytku osobistego i domowego (192,8 tys. ofert). Z tych dwóch sekcji zostało zgłoszonych 35,5% ogólnej liczby ofert.

Wysoki wskaźnik ofert pracy poza przetwórstwem przemysłowym (18,4%) oraz handlem hurtowym i detalicznym (17,1%) występuje też w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa (15,4% ogółu zgłoszonych ofert pracy).

Do sekcji o największej przewadze liczby zarejestrowanych bezrobotnych w odniesieniu do liczby zgłoszonych ofert należały takie sekcje jak:

- przetwórstwo przemysłowe (poziom nadwyżki 194 236);
- handel hurtowy i detaliczny itd. (poziom nadwyżki 109 216).

Z kolei do sekcji deficytowych (czyli o przewadze liczby zgłoszonych ofert w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych) zalicza się sekcje:

- administracja publiczna i obrona narodowa itd. (poziom deficytu – 44 948);
- obsługa nieruchomości, wynajem, nauka itd. (poziom deficytu - 16 988);
- edukacja (poziom deficytu - 12 871);
- pośrednictwo finansowe (poziom deficytu - 7 600);
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (poziom deficytu - 8 602);
- organizacje i zespoły eksterytorialne (poziom deficytu – 90).

Tabela 9. Liczba bezrobotnych i ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców w 2008 roku według sekcji PKD

Sekcje PKD	Bezrobotni poprzednio pracujący		Oferty pracy	
	napływ	stan w końcu roku	napływ	stan w końcu roku
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	48 883	41 184	16 622	295
Rybacktwo	1 172	667	229	4
Górnictwo	6 043	4 209	3 363	484
Przetwórstwo przemysłowe	401 948	267 662	207 712	5 165
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	7 958	5 469	5 472	126
Budownictwo	143 397	87 985	119 680	4 260
Handel hurtowy i detaliczny itd.	301 975	191 732	192 759	4 901
Hotele i restauracje	44 940	28 541	41 641	1 205
Transport , gospodarka magazynowa i łączność	45 152	28 891	39 970	1 578
Pośrednictwo finansowe	14 823	9 683	22 423	815
Obsługa nieruchomości , wynajem itd	88 532	50 253	105 520	4 554
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpiecz. społ. i powszechne ubezpiecz. i zdrowotne	128 953	82 662	173 901	1 949
Edukacja	37 420	22 817	50 291	943
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	46 911	33 259	55 513	1 363
Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	173 816	102 803	89 901	2 343
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	4 604	5 440	1 332	51
Organizacje i zespoły eksterytorialne	113	88	203	8
Działalność niezidentyfikowana	302 136	181 502	-	-
Ogółem	1 798 776	1 144 847	1 126 532	30 044

Źródło: Załącznik nr 2 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS -01

Posługując się wskaźnikiem intensywności deficytu / nadwyżki w 2005 r. jedynie sekcja pośrednictwo finansowe należała do sekcji deficytowych. Ulegało to zmianie w kolejnych latach, by w 2008 roku aż w 6 sekcjach odnotować deficyt siły roboczej w stosunku do zgłoszonych ofert (wobec 5 sekcji w 2007 r.).

W 2008 roku najwyższy deficyt wystąpił w sekcji organizacje i zespoły eksterytorialne (1,8). W pozostałych sekcjach „deficytowych” wskaźnik ten kształtował się na poziomie:

- w sekcji pośrednictwo finansowe – 1,5;
- w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa – 1,3;
- w sekcji edukacja – 1,3;
- w sekcji obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – 1,2;
- w sekcji ochrona zdrowia – 1,2.

Natomiast do sekcji generujących nadwyżkę siły roboczej należały sekcje:

- budownictwo (wskaźnik nadwyżki – 0,8);
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (wskaźnik nadwyżki - 0,7);
- handel hurtowy i detaliczny (wskaźnik nadwyżki – 0,6);
- górnictwo (wskaźnik nadwyżki – 0,6);
- przetwórstwo przemysłowe (wskaźnik nadwyżki – 0,5);
- działalność usługowa – (wskaźnik nadwyżki - 0,5);
- gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (wskaźnik nadwyżki – 0,3);
- rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo (wskaźnik nadwyżki - 0,3);
- rybactwo (wskaźnik nadwyżki – 0,2).

O równowadze na rynku pracy można mówić w sekcjach: hotele i restauracje (wskaźnik 0,9) oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność (wskaźnik 0,9).

5. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według województw

W celu zapewnienia możliwości porównań pomiędzy poszczególnymi województwami przyjęto jako istotniejszy wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) siły roboczej w poszczególnych zawodach. W oparciu o ten wskaźnik wybrano z każdego województwa 15 zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Województwo dolnośląskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
522103	Demonstrator wyrobów	50,0
344301	Urzędnik ubezpieczeń społecznych	41,0
213202	Projektant stron internetowych	23,0
915108	Kolporter	22,5
232124	Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie	22,0
522102	Bukieciarz	22,0
341402	Organizator usług kateringowych	21,0
341504	Telemarketer	20,0
233107	Nauczyciel muzyki w szkole podstawowej	17,0
932102	Licznarz	16,0
421502	Krupier	15,0
233106	Nauczyciel matematyki w szkole podstawowej	14,5
241207	Specjalista ds. ubezpieczeń społecznych	14,5
214902	Inspektor dozoru technicznego	13,0
232115	Nauczyciel przedmiotów zawodowych medycznych	13,0

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie dolnośląskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
244204	Politolog	0,0013
341404	Organizator usług hotelarskich	0,0015
321208	Technik rolnik	0,0016
311209	Technik ochrony środowiska	0,0023
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0028
244303	Filolog – filologia polska	0,0032
244302	Filolog – filologia obcojęzyczna	0,0034
641101	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,0040
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0046
311503	Technik mechanizacji rolnictwa	0,0053
743101	Przedzwarz	0,0068
311603	Technik technologii chemicznej	0,0082
311910	Technik technologii ceramicznej	0,0097
211402	Geograf	0,0100
311918	Technik włókiennik	0,0109

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie dolnośląskim

Województwo kujawsko-pomorskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
921103	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	10,5
243101	Archiwista	6,0
241904	Kontroler wewnętrzny	5,6
122301	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w budownictwie	4,1
914103	Robotnik gospodarczy	3,9
712501	Meliorant	3,6
241307	Specjalista do spraw kadr	3,4
232117	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	3,4
916202	Zamiatacz	3,4
411101	Sekretarka	3,3
343101	Pracownik administracyjny (zawód szkolny: Technik administracji)	3,3
712204	Zbrojarz	3,1
419101	Pracownik biurowy (zawód szkolny: Technik prac biurowych)	2,9
713501	Monter/składacz okien	2,9
346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	2,5

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
321208	Technik rolnik	0,0065
341902	Asystent ekonomiczny (zawód szkolny: Technik ekonomista)	0,0158
244104	Pedagog	0,0203
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej (zawód szkolny: Rolnik)	0,0205
311502	Technik mechanik	0,0211
247901	Specjalista administracji publicznej	0,0347
743304	Krawiec	0,0376
222105	Inżynier rolnictwa	0,0383
512202	Kucharz małej gastronomii	0,0412
241915	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0470
222108	Specjalista ochrony środowiska	0,0612
241102	Ekonomista	0,0647
311204	Technik budownictwa	0,0686
723105	Mechanik samochodów osobowych	0,0979
741201	Cukiernik	0,1329

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim

Województwo lubelskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
241207	Specjalista do spraw ubezpieczeń społecznych	34,0
342301	Pośrednik pracy	34,0
828606	Monter wyrobów tekstylnych, z tektury i pokrewnych mater.	24,0
713390	Pozostali tynkarze i pokrewni	24,0
342903	Organizator imprez sportowych	13,0
241923	Specjalista do spraw zamówień publicznych	12,0
419104	Pracownik kancelaryjny	11,5
322902	Instruktor terapii uzależnień	10,0
932111	Pomoc krawiecka	10,0
815103	Operator urządzeń mieszających	10,0
821205	Operator urządzeń do produkcji elementów z betonu komórkowego	9,6
829101	Operator urządzeń do paletyzacji	9,0
814190	Pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna	8,3
343102	Sekretarka medyczna	8,3
241305	Specjalista do spraw rozwoju zawodowego	8,3

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie lubelskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych grup zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
341903	Organizator agrobiznesu (zawód szkolny technik agrobiznesu)	0,0019
244105	Socjolog	0,0021
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,003
522190	Pozostali sprzedawcy i demonstratorzy	0,0038
641101	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,004
343403	Organizator usług gastronomicznych (zawód szkolny technik usług gastronomicznych)	0,0052
743202	Dziewiarz	0,0053
611103	Rolnik upraw mieszanych	0,01
244303	Filolog – filologia polska	0,0104
211402	Geograf	0,0108
321202	Technik architektury krajobrazu	0,0114
732407	Zdobnik szkła	0,0114
341404	Organizator usług hotelarskich (zawód szkolny technik hotelarstwa)	0,0126
222190	Pozostali inżynierowie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	0,0129
723306	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0135

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie lubelskim

Województwo lubuskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
916103	Sortowacz surowców wtórnych	57,0
828112	Monter taboru szynowego	43,5
011101	Żołnierz zawodowy	22,0
828206	Monter sprzętu oświetleniowego i lamp elektrycznych	17,0
742105	Sortowacz materiałów drzewnych	14,1
341504	Telemarketer	13,8
347101	Florysta	13,3
342205	Technik logistyk	13,0
241302	Doradca personalny	11,0
821105	Operator maszyn i urządzeń do produkcji łożysk tocznych	11,0
242905	Referendarz sądowy	10,0
414201	Ankieter	9,7
813901	Operator urządzeń do formowania i przetwórstwa włókna szklanego	9,0
821106	Operator maszyn i urządzeń do produkcji opakowań blaszanych	9,0
232101	Nauczyciel biologii	8,0

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie lubuskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
723306	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0092
743206	Tkacz	0,0098
911101	Sprzedawca uliczny produktów nieżywnościowych	0,0098
641101	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,0115
321208	Technik rolnik	0,0119
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej (zawód szkolny: Rolnik)	0,0119
744202	Kaletnik	0,0127
723302	Mechanik maszyn i urządzeń do obróbki metali	0,013
826401	Operator maszyn wykończalniczych wyrobów włókienniczych	0,0149
826203	Operator maszyn tkackich	0,0159
732203	Krajacz szkła	0,0179
311502	Technik mechanik	0,0184
743101	Przędzacz	0,0198
311911	Technik technologii drewna	0,02
723102	Mechanik ciągników	0,02

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie lubuskim

Województwo łódzkie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
414104	Kurier	188,0
414201	Ankieter	42,0
311201	Kosztorysant budowlany	29,0
347101	Florysta	22,0
829101	Operator urządzeń do mycia, napełniania i zamykania butelek	19,7
914201	Czyszciciel pojazdów	19,5
712904	Monter rusztowań	18,3
743302	Gorseciarka	17,5
821203	Operator automatów ceglarskich i wapienno-piaskarskich	16,0
241302	Doradca personalny	15,0
826902	Operator maszyn tapicerskich	13,0
814102	Operator pilarek do pozyskiwania tarcicy	12,0
344203	Urzędnik podatkowy	11,0
331190	Pozostali nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	10,0
235912	Lektor języka angielskiego	10,0

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie łódzkim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
321208	Technik rolnik	0,0024
244303	Filolog – filologia polska	0,0034
321206	Technik ogrodnik	0,004
641101	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,0053
311911	Technik technologii drewna	0,0053
311918	Technik włókiennik	0,0058
244105	Socjolog	0,0065
244302	Filolog – filologia obcojęzyczna	0,0076
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	0,008
724209	Elektromonter taboru szynowego	0,0083
743101	Przędzacz	0,0098
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,01
211402	Geograf	0,0114
321308	Technik technologii żywności – przetwórstwo mięsne	0,0125
611103	Rolnik upraw mieszanych	0,0129

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie łódzkim

Województwo małopolskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
344203	Urzędnik podatkowy	114,0
513390	Pozostali pracownicy domowej opieki osobistej	82,0
419104	Pracownik kancelaryjny	44,0
347305	Tancerz	43,0
828203	Monter elektrycznych przyrządów pomiarowych	41,0
817101	Operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym	22,0
711201	Strzałowy	20,0
235912	Lektor języka angielskiego	13,0
312101	Konserwator systemów komputerowych i sieci	13,0
832301	Kierowca ciągnika siodłowego	12,9
214902	Inspektor dozoru technicznego	12,0
414201	Ankieter	12,0
241903	Doradca podatkowy	11,0
331104	Instruktor tańca	11,0
344290	Pozostali urzędnicy do spraw podatków	11,0

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie małopolskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
321208	Technik rolnik	0,0018
341404	Organizator usług hotelarskich (zawód szkolny: Technik hotelarstwa)	0,0019
244204	Politolog	0,0027
711101	Górnik eksploatacji podziemnej	0,003
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0031
743206	Tkacz	0,0048
311911	Technik technologii drewna	0,0052
311913	Technik technologii odzieży	0,0073
321202	Technik architektury krajobrazu	0,0074
341403	Organizator usług gastronomicznych [zawód szkolny: Technik organizacji usług gastronomicznych]	0,008
743202	Dziwiarz	0,0094
311502	Technik mechanik	0,0105
311590	Pozostali technicy mechanicy	0,0112
311209	Technik ochrony środowiska	0,0118
723303	Mechanik maszyn i urządzeń górniczych	0,012

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie małopolskim

Województwo mazowieckie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
515202	Strażnik w zakładzie dla nieletnich	84,0
832301	Kierowca ciągnika siodłowego	51,8
915108	Kolporter	36,5
344301	Urzędnik ubezpieczeń społecznych	28,0
828601	Monter wyrobów tekstylnych, z tektury i pokrewnych materiałów	22,0
121103	Prezes	21,1
345302	Funkcjonariusz służby penitencjarnej	21,0
832203	Motorniczy tramwaju	16,3
341504	Telemarketer	14,7
822104	Operator urządzeń do produkcji wyrobów kosmetycznych	13,1
817101	Operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym	11,4
921201	Pomocniczy robotnik leśny	9,5
342301	Pośrednik pracy	9,2
514401	Bioenergoterapeuta	9,0
515908	Strażnik miejski	7,8

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie mazowieckim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0025
321208	Technik rolnik	0,0030
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0047
743206	Tkacz	0,0081
321303	Technik technologii żywności – produkcja koncentratów spożywczych	0,0083
311209	Technik ochrony środowiska	0,0083
321310	Technik technologii żywności – przetwórstwo owocowo-warzywne	0,0091
743402	Kuśnierz	0,0102
821108	Operator obrabiarek zespołowych	0,0103
244202	Historyk	0,0120
723310	Monter instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim	0,0128
347302	Muzyk	0,0128
341404	Organizator usług hotelarskich	0,0131
321309	Technik technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie	0,0132
222105	Inżynier rolnictwa	0,0141

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie mazowieckim

Województwo opolskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
827101	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	66,0
712990	Pozostali robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni	45,0
341102	Doradca inwestycyjny	25,5
341504	Telemarketer	25,0
721290	Pozostali spawacze i pokrewni	20,6
722290	Pozostali ślusarze i pokrewni	19,4
741101	Garmażer	18,4
522108	Sprzedawca na stacji paliw	12,9
419103	Pracownik do spraw osobowych	12,3
243101	Archiwista	10,3
721403	Monter konstrukcji stalowych	8,6
241302	Doradca personalny	6,4
341201	Agent ubezpieczeniowy	5,3
713302	Tynkarz	4,9
515902	Pracownik ochrony mienia i osób	4,5

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie opolskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
321208	Technik rolnik	0,0017
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0033
916202	Zamiatacz	0,0125
341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista]	0,0179
311502	Technik mechanik	0,0185
241102	Ekonomista	0,0201
744304	Obuwnik przemysłowy	0,022
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0397
512202	Kucharz małej gastronomii	0,0413
723306	Mechanik – operator maszyn i pojazdów rolniczych	0,0481
741201	Cukiernik	0,0495
244104	Pedagog	0,0619
311204	Technik budownictwa	0,0669
621201	Ogrodnik terenów zieleni	0,0766
723105	Mechanik samochodów osobowych	0,0839

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie opolskim

Województwo podkarpackie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
347101	Florysta	39,0
341102	Doradca inwestycyjny	32,3
235912	Lektor języka angielskiego	30,5
822306	Operator urządzeń do przygotowania powierzchni do nakładania powłok	27,0
712907	Monter reklam	22,0
419104	Pracownik kancelaryjny	20,3
243102	Muzealnik	18,0
721402	Monter konstrukcji aluminiowych	14,7
344301	Urzędnik ubezpieczeń społecznych	14,0
343104	Sekretarz asystent	13,0
222101	Doradca rolniczy	12,4
342301	Pośrednik pracy	12,0
725113	Instalator systemów alarmowych	12,0
514201	Hostessa	11,0
243101	Archiwista	10,4

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie podkarpackim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej (zawód szkolny: Rolnik)	0,0022
244303	Filolog – filologia polska	0,0051
244105	Socjolog	0,0058
247901	Specjalista administracji publicznej	0,0062
321206	Technik ogrodnik	0,0062
743202	Dziwiarz	0,0064
311913	Technik technologii odzieży	0,0067
341401	Organizator obsługi turystycznej [zawód szkolny: Technik obsługi turystycznej]	0,0067
723306	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0068
311502	Technik mechanik	0,0090
611103	Rolnik upraw mieszanych	0,0092
611104	Rolnik upraw polowych	0,0094
311208	Technik inżynierii środowiska i melioracji	0,0098
244103	Kulturoznawca	0,0100
311503	Technik mechanizacji rolnictwa	0,0101

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie podkarpackim

Województwo podlaskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
222101	Doradca rolniczy	60,0
724206	Elektromonter okrętowy	50,0
832301	Kierowca ciągnika siodłowego	30,5
828104	Monter maszyn i urządzeń okrętowych	25,0
123901	Kierownik wewnętrznej jednostki organizacyjnej gdzie indziej niesklasyfikowany	23,0
916290	Pozostali zamiatacze i pokrewni	23,0
721401	Monter kadłubów okrętowych	21,4
011101	Żołnierz zawodowy	21,0
235901	Nauczyciel bibliotekarz	20,0
341102	Doradca inwestycyjny	17,3
713802	Monter rurociągów okrętowych	16,7
419190	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	15,1
932114	Pomocnik piekarza	15,0
513190	Pozostałe opiekunki dziecięce	14,8
515990	Pozostali pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	12,5

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie podlaskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
311913	Technik technologii odzieży	0,0023
723390	Pozostali mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń	0,0038
321208	Technik rolnik	0,0044
611190	Pozostali rolnicy produkcji roślinnej	0,0044
241990	Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0062
611104	Rolnik upraw polowych	0,0074
723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	0,0102
222105	Inżynier rolnictwa	0,0122
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,016
723306	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0196
311911	Technik technologii drewna	0,0314
311204	Technik budownictwa	0,0316
311502	Technik mechanik	0,0336
244104	Pedagog	0,0376
321206	Technik ogrodnik	0,0409

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie podlaskim

Województwo pomorskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
621103	Ogrodnik – uprawa grzybów jadalnych	71,0
817101	Operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym	48,0
522102	Bukieciarz	23,0
721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	22,1
213103	Analitik systemów komputerowych	22,0
721401	Monter kadłubów okrętowych	19,1
411301	Operator wprowadzania danych	19,0
713201	Glazurnik	18,3
233106	Nauczyciel matematyki w szkole podstawowej	18,0
345302	Funkcjonariusz służby penitencjarnej	16,0
832301	Kierowca ciągnika siodłowego	15,8
421403	Windykator	15,7
821107	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	15,3
511204	Kontroler biletów	15,1
513204	Zabiegowy balneologiczny	15,0

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie pomorskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
321208	Technik rolnik	0,0024
341903	Organizator agrobiznesu	0,0030
321206	Technik ogrodnik	0,0044
611104	Rolnik upraw polowych	0,0056
341404	Organizator usług hotelarskich	0,0062
244202	Historyk	0,0085
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0091
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0101
314104	Technik mechanik okrętowy	0,0145
321310	Technik technologii żywności – przetwórstwo owocowo-warzywne	0,0149
314303	Nawigator	0,0169
244302	Filolog – filologia obcojęzyczna	0,0173
341902	Asystent ekonomiczny	0,0179
743202	Dziewiarz	0,0182
311209	Technik ochrony środowiska	0,0185

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie pomorskim

Województwo śląskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	5,0
712401	Brukarz	4,2
914103	Robotnik gospodarczy	3,6
721202	Spawacz ręczny gazowy	3,5
724301	Elektromonter instalacji elektrycznych	3,4
833401	Kierowca operator wózków jezdniowych	3,1
932190	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	3,0
828111	Monter sprzętu gospodarstwa domowego	2,8
712301	Cieśla	2,6
913203	Pokojowa (w hotelu)	2,4
931301	Robotnik budowlany	2,3
419101	Pracownik biurowy (zawód szkolny: Technik prac biurowych)	2,3
421102	Kasjer handlowy	2,1
515902	Pracownik ochrony mienia i osób (zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia)	2,0
422202	Rejestratorka medyczna	2,0

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie śląskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0062
743101	Przędzacz	0,0088
321208	Technik rolnik	0,0111
311209	Technik ochrony środowiska	0,0119
341902	Asystent ekonomiczny[zawód szkolny: Technik ekonomista]	0,0305
241990	Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0378
311502	Technik mechanik	0,042
723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	0,0536
241102	Ekonomista	0,0558
744304	Obuwnik przemysłowy	0,0562
244104	Pedagog	0,0608
412190	Pozostali pracownicy do spraw finansowo-statystycznych	0,0612
247901	Specjalista administracji publicznej	0,0857
311401	Technik elektronik	0,0895
512202	Kucharz małej gastronomii	0,1472

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie śląskim

Województwo świętokrzyskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
419104	Pracownik kancelaryjny	18,2
812402	Operator maszyn do produkcji drutów i prętów	18,0
419103	Pracownik do spraw osobowych	14,3
331101	Instruktor amatorskiego ruchu artystycznego	13,8
341901	Asystent bankowości	12,7
422202	Rejestratorka medyczna	12,1
412104	Fakturzystka	12,0
343102	Sekretarka medyczna	10,8
347601	Animator kultury	10,6
712901	Konserwator budynków	8,0
243101	Archiwista	7,4
411101	Sekretarka	6,4
914103	Robotnik gospodarczy	5,6
348202	Bibliotekarz	5,6
343101	Pracownik administracyjny	5,0

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie świętokrzyskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
244204	Politolog	0,0035
321208	Technik rolnik	0,0036
723390	Pozostali mechanicy - monterzy maszyn i urządzeń	0,0044
723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	0,0054
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0084
321390	Pozostali technicy technologii żywności	0,0137
311913	Technik technologii odzieży	0,0207
311204	Technik budownictwa	0,0233
311502	Technik mechanik	0,0241
341902	Asystent ekonomiczny	0,0298
311209	Technik ochrony środowiska	0,0369
244104	Pedagog	0,0388
743304	Krawiec	0,0429
311401	Technik elektronik	0,0473
723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,0477

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie świętokrzyskim

Województwo warmińsko-mazurskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
011101	Żołnierz zawodowy	87,9
414104	Kurier	58,0
621103	Ogrodnik - uprawa grzybów jadalnych	52,0
341102	Doradca inwestycyjny	35,8
341504	Telemarketer	35,0
732208	Szlifierz szkła płaskiego	35,0
331102	Instruktor nauki jazdy	21,0
914202	Operator myjni	16,7
222101	Doradca rolniczy	15,0
721304	Blacharz budowlany	12,5
421403	Windykator	11,0
828304	Monter sprzętu RTV	10,4
341201	Agent ubezpieczeniowy	9,5
414102	Ekspedient pocztowy	8,5
348202	Bibliotekarz	8,4

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie warmińsko-mazurskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
743202	Dziwiarz	0,0054
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0097
612990	Hodowca zwierząt	0,0108
321308	Technik technologii żywności - przetwórstwo mięsne	0,0114
321204	Technik hodowca zwierząt	0,0116
724103	Elektromechanik sprzętu AGD	0,0116
321208	Technik rolnik	0,0137
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0142
724101	Elektromechanik przyrządów pomiarowych	0,0149
621105	Ogrodnik	0,0153
311913	Technik technologii odzieży	0,0165
232120	Nauczyciel religii	0,0217
714103	Malarz - tapeciarz	0,0227
311502	Technik mechanik	0,0256
321206	Technik ogrodnik	0,0274

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie warmińsko-mazurskim

Województwo wielkopolskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
827103	Operator urządzeń przetwórstwa ryb	40,0
342903	Organizator imprez sportowych	28,5
414201	Ankieter	23,3
232117	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	21,5
825305	Operator maszyn do produkcji papieru i tektury falistej	20,0
243102	Muzealnik	19,0
914201	Czyszczyciel pojazdów	19,0
932114	Pomocnik piekarza	15,0
235912	Lektor języka angielskiego	14,0
621103	Ogrodnik – uprawa grzybów jadalnych	14,0
916103	Sortowacz surowców wtórnych	13,0
331102	Instruktor nauki jazdy	11,8
828110	Monter silników spalinowych	11,0
241207	Specjalista do spraw ubezpieczeń społecznych	10,7
713202	Parkieciarz	10,7

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
244302	Filolog – filologia obcojęzyczna	0,0031
244303	Filolog – filologia polska	0,004
743206	Tkacz	0,0049
244204	Politolog	0,0051
341404	Organizator usług hotelarskich [zawód szkolny: Technik hotelarstwa]	0,0051
827504	Operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego	0,0054
311913	Technik technologii odzieży	0,0058
321208	Technik rolnik	0,0064
244105	Socjolog	0,0067
222105	Inżynier rolnictwa	0,0087
641101	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,0097
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0099
744202	Kaletnik	0,0099
321313	Technik technologii żywności – przetwórstwo zbożowe	0,0103
211103	Fizyk	0,0114

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim

Województwo zachodniopomorskie

Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
242905	Referendarz sądowy	56,0
712990	Pozostali robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	45,0
911202	Sprzedawca na telefon	36,0
341504	Telemarketer	35,0
522190	Pozostali sprzedawcy i demonstratorzy	32,5
345302	Funkcjonariusz służby penitencjarnej	30,0
744290	Pozostali kaletnicy, rymarze i pokrewni	30,0
243102	Muzealnik	28,0
742306	Tartacznik	23,0
612105	Hodowca zwierząt futerkowych	21,0
721290	Pozostali spawacze i pokrewni	17,4
921103	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	16,4
522102	Bukieciarz	15,1
233110	Nauczyciel przyrody w szkole podstawowej	14,0
414201	Ankieter	14,0

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie zachodniopomorskim

Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2008 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
244204	Politolog	0,0026
321208	Technik rolnik	0,0027
341403	Organizator usług gastronomicznych (zawód szkolny: Technik organizacji usług gastronomicznych)	0,0044
341404	Organizator usług hotelarskich (zawód szkolny: Technik hotelarstwa)	0,0051
214917	Inżynier transportu (logistyk)	0,0068
341902	Asystent ekonomiczny (zawód szkolny: Technik ekonomista)	0,0076
621105	Ogrodnik – uprawa warzyw polowych	0,0076
723310	Monter instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim	0,0081
723305	Mechanik okrętowy	0,0091
744304	Obuwnik przemysłowy	0,0092
247902	Specjalista do spraw integracji europejskiej	0,0093
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0094
222107	Inżynier zootechniki	0,0127
611190	Pozostali rolnicy produkcji roślinnej	0,0137
921101	Pomocniczy robotnik polowy	0,0138

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie zachodniopomorskim

PODSUMOWANIE

- 1) W 2008 roku liczba zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych zmniejszyła się o 15,6% w porównaniu do stanu z końca 2007 r. (z poziomu 1 746,6 tys. osób do poziomu 1473,8 tys. osób). Podobnie, jak w latach poprzednich, **silniejszy spadek miał miejsce wśród bezrobotnych posiadających zawód niż w całej populacji bezrobotnych**. Oznacza to, że w gorszej sytuacji są na rynku pracy osoby bez zawodu.

Liczba bezrobotnych posiadających zawód zmniejszyła się o 16,9% wobec spadku w grupie bez zawodu o 9,9%. Spadek poziomu bezrobocia odnotowano we wszystkich grupach wielkich i kształtował się on w przedziale od 2,5% w grupie specjaliści do 24,2% w grupie rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy.

- 2) Biorąc pod uwagę grupy wielkie, w 8 z nich odnotowano w porównywanym okresie **spadek „napływu” bezrobotnych**, przy czym największy względny spadek wystąpił w grupie **technicy i inny średni personel** (o 8,2%) **Wzrost napływu odnotowano wśród specjalistów (o 0,8%) oraz wśród operatorów i monterów maszyn i urządzeń (o 2,6%)**. **Zwiększył się również napływ bezrobotnych bez zawodu**.
- 3) Największym „napływem” do bezrobocia, a tym samym **największą liczbą zarejestrowanych bezrobotnych (przy spadkowej tendencji w porównywanym okresie) charakteryzuje się niezmiennie grupa „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”** (544,9 tys. osób tj. 22,0% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w 2008 r.).
- 4) W 2008 r. po raz pierwszy od 2005 r. zwiększyła się rozpiętość pomiędzy liczbą zgłoszonych ofert a napływem bezrobotnych. W 2008 r. do urzędów pracy zgłoszono 1126,5 tys. ofert pracy tj. o 8,1% mniej niż przed rokiem. **Największe zapotrzebowanie ze strony pracodawców notuje się dla grupy „pracownicy przy pracach prostych”** (274,1 tys. ofert pracy), która jednocześnie charakteryzuje się spadkiem liczby ofert pracy w porównaniu do poprzedniego roku (o 30,0 tys. ofert tj. o 9,9%).
- 5) **Wolne miejsca pracy zgłoszone do urzędów pracy wystarczyłyby dla około 45% nowozarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie**. Oznacza to, że na poziomie kraju mamy do czynienia z nadwyżką siły roboczej. Z drugiej strony sytuacja jest wysoce zróżnicowana zarówno w poszczególnych województwach,

jak również w przypadku analizy zawodów i sekcji PKD. Równocześnie podkreślić należy, że informacje dotyczące wolnych miejsc pracy, które zgłaszane są do urzędów pracy z pewnością nie stanowią wszystkich ofert pracy, jakie pojawiły się na rynku. Znaczna część ofert pracy nie jest zgłaszana do urzędów pracy, ale brak jest szacunków, jakiej części ofert pracy to dotyczy. Z pewnością do urzędów nie trafia wiele informacji o wolnych miejscach pracy dla wysokiej klasy specjalistów, głównie ze względu na przekonanie, że zarejestrowani bezrobotni nie posiadają wystarczających kwalifikacji zawodowych, bądź ich umiejętności zdezaktualizowały się w wyniku długiego pozostawania bez pracy. Ponadto coraz większą rolę w poszukiwaniu pracowników spełnia Internet, w którym zamieszczana jest znaczna część ofert pracy. Tak więc oferty pracy zgłoszone do urzędów pracy stanowią tylko część ofert pracy obecnych na rynku. Powyższe powoduje, że przedstawiona analiza obejmuje wyłącznie informacje posiadane przez urzędy pracy.

- 6) **Na poziomie grup wielkich w 2008 r. deficyt siły roboczej odnotowano w grupie pracowników biurowych** – przewaga ofert nad liczbą bezrobotnych wyniosła 68,1 tys. **oraz w grupie pracowników przy pracach prostych** - przewaga wyniosła 75,5 tys. Biorąc pod uwagę wskaźnik intensywności równowagę odnotowano w grupie przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników oraz w grupie operatorów i monterów maszyn i urządzeń. Pozostałe grupy charakteryzowała nadwyżka napływu bezrobotnych w stosunku do ofert pracy.
- 7) Wart podkreślenia jest **spadek liczby zawodów deficytowych w odniesieniu do 2007 r.** Biorąc pod uwagę wskaźnik deficytu/nadwyżki siły roboczej w 2008 r. za zawody deficytowe (przewaga ofert nad napływem bezrobotnych) w skali kraju uznano blisko 600 zawodów wobec ponad 600 w 2007 roku, niemal 500 w 2006 r. i prawie 400 w 2005 r.

W 2008 r. zawodem o najwyższej przewadze napływu ofert nad napływem bezrobotnych był zawód robotnika gospodarczego (podobnie, jak w latach poprzednich). W 2008 r. przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych w zawodzie robotnik gospodarczy wyniosła 77,9 tys. (wobec 92,4 tys. w 2007 r., 77,4 tys. w 2006 r. i 24,4 tys. w 2005 r.). W następnej kolejności pod względem wielkości deficytu siły roboczej wymienić należy zawody: pracownika biurowego, pracownika administracyjnego i kasjera handlowego.

Z kolei wśród zawodów o najwyższej przewadze bezrobotnych w stosunku do ofert pracy wymienić należy: sprzedawców, asystentów ekonomicznych, techników mechaników, ślusarzy i krawców.

- 8) **Wskaźnik intensywności deficytu w analizowanym okresie był najwyższy w zawodach: operator skanerów formowych, operator urządzeń do produkcji katalizatorów, pozostali praktykujący niekonwencjonalne metody terapii, nauczyciel akademicki – nauki medyczne oraz urzędnik podatkowy.**

Wśród zawodów najbardziej nadwyżkowych wymienić należy: żołnierzy zasadniczej służby wojskowej, organizatorów agrobiznesu, operatorów pociągowych, techników mechanizacji rolnictwa i politologów.

- 9) W 2008 r. do sekcji o największej przewadze liczby zarejestrowanych bezrobotnych w odniesieniu do liczby zgłoszonych ofert zalicza się sekcje: przetwórstwo przemysłowe (poziom nadwyżki 194,2 tys.) i handel hurtowy i detaliczny (poziom nadwyżki 109,2 tys.). Najwyższy deficyt siły roboczej wystąpił w administracji publicznej i obronie narodowej (poziom deficytu – 44,9 tys.).

Posługując się wskaźnikiem intensywności deficytu/nadwyżki siły roboczej w roku 2008 niedobór siły roboczej odnotowano w 6 sekcjach: organizacje i zespoły eksterytorialne; pośrednictwo finansowe; administracja publiczna i obrona narodowa; edukacja; obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej; ochrona zdrowia.

- 10) Z przedstawionych raportów wojewódzkich wynika, że na wszystkich lokalnych rynkach pracy sytuacja pozostaje trudna i utrzymuje się przewaga zawodów nadwyżkowych nad deficytowymi. Obserwacja struktury i ruchu bezrobotnych w 2008 roku pozwala wyróżnić kilka zawodów, które cechuje zarówno wysoki poziom bezrobocia, jak i duża skala napływu. Zawody te to przede wszystkim: sprzedawca, robotnik gospodarczy, murarz, ślusarz, krawiec, kurier oraz zawody związane z ekonomią i administracją.

Wśród zawodów deficytowych w większości województw wymienić należy telemarketera, ankietera, doradcę personalnego, urzędnika podatkowego, doradcę inwestycyjnego.

Wśród zawodów nadwyżkowych w większości województw wymienić należy: zawody związane z rolnictwem i ogrodnictwem, a następnie techników mechaników, pedagogów, politologów, ekonomistów oraz filologów polskich.

W niektórych województwach uwidoczniły się braki w zawodach związanych z przemysłem stoczniowym np. w województwie pomorskim, w którym do zawodów deficytowych zaliczały się takie zawody jak: monter kadłubów okrętowych, monter rurociągów okrętowych, elektromonter okrętowy, monter maszyn i urządzeń okrętowych.

- 11) Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych bazujący głównie na danych statystycznych bezrobocia rejestrowanego nie oddaje w pełni rzeczywistych relacji w zakresie popytu i podaży na regionalnym rynku pracy i stanowić może przede wszystkim podstawę do planowania kierunków szkoleń bezrobotnych zgodnie z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez pracodawców na lokalnych rynkach pracy.